

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KEREITE YA 12

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA BOBEDI (SAL)

PAMPIRI YA 2 (P2)

PUDUNGWANA 2013

MEMORANDAMO

MATSHWAO: 80

Memorandamo ona o na le maqephe a 12.

KAROLO YA A: MOQOQO

Ditaelo ho motshwayi:

- Mohlahlobuwa o lokela ho ngola ka sehlooho se le SENG feela karolong e nngwe le e nngwe.
- Sebedisa ruburiki tseo o di fuweng ho tshwaya dikarabo. Karabo e nngwe le e nngwe e na le ruburiki ya yona.

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema:

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Ho sehellwe lenseswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko mme batshwayi ba sebedise matshwao ana a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arohana;
-, + bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa kopane;
mn bakeng sa mongolo (orthography) o fosahetseng;
mp bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
mt bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe letshwao moo le sa hlokeheng teng;
p bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng/e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
λ bakeng sa lenseswe kapa karolwana ya lenseswe le siilweng pakeng tsa mantswe a mang;
// bakeng sa ho qala seratswana se setjha.

Senotlolo se sebediswang bakeng sa ho aba matshwao:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare, Moralo	28	DM =
Puo, Setaele le Tekolobotjha	7	PST =
Sebopetho	5	Seb =
Matshwao ohle	40	

KAROLO YA A: MOQOQO

1.1 **Ka batla ke shwa ntle le mabaka.** (Moqoqo wa phetelo).

- Moqoqo ona o phetwa ka se seng se itseng jwalo ka ketsahalo e etsahetseng.
- Diketsahalo di bopa ketane kapa di momahane.
- Moqoqo o ka ngolwa ka ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe, o ka bua ka tse monate kapa tse bohloko.
- Moqoqo o ka ngolwa ka lekgathe le fetileng.

Dikahare

Mohlahlobuwa o lokela ho pheta se etsahetseng.

1.2 **Ya tla ya ba monate ena pale!** (Moqoqo wa phetelo).

- Moqoqo ona o phetwa ka se seng se itseng jwalo ka ketsahalo e etsahetseng.
- Diketsahalo di bopa ketane kapa di momahane.
- Moqoqo o ka ngolwa ka ho hlaha lehlakoreng lefe kapa lefe, o ka bua ka tse monate kapa tse bohloko.
- Moqoqo o ka ngolwa ka lekgathe le fetileng.

Dikahare

- Mohlahlobuwa o pheta pale ena ka tsela e bontshang nyalano ya diketsahalo.
- Mohlahlobuwa o pheta ditaba tse hapileng maikutlo a hae.

1.3 **E jwalo tshenyo ke ne ke qala ho e bona** (Moqoqo o hlilosang).

- Ona ke moqoqo o hlilosang kapa o nehelanang ka dintlha ka tsela e otlolohileng e bontshang tatelano.
- Moqoqo o hlilosang o bopa setshwantsho sa seo ho buuwang ka sona ka mantswe.

Dikahare

- Mohlahlobuwa o lokela ho hlalosa sefeso seo.
- Mohlahlobuwa o lokela ho totobatsa tshenyo e bakilweng ke sefeso.
- Maemo a motse ka mora sefeso seo.
- Batho ba ile ba fumana dithuso jwang.

1.4 **O monate mokete!** (Moqoqo o hlilosang).

- Ona ke moqoqo o hlilosang kapa o nehelanang ka dintlha ka tsela e otlolohileng e bontshang tatelano.
- Moqoqo o hlilosang o bopa setshwantsho sa seo ho buuwang ka sona ka mantswe.

Dikahare

- Mohlahlobuwa o lokela ho hlalosa mofuta wa mokete oo a buang ka ona.
- Mohlahlobuwa o lokela ho totobatsa diketsahalo tse etsahetseng moketeng oo.

1.5

1.5.1–1.5.4

Meqoqo e itshetlehileng ditshwantshong.

Moqoqong ona mohlahlobuwa o lekodisia setshwantsho mme ha a qetile o ngola moqoqo o hhalosang kapa wa phetelo ka se etsahalang ka sehlooho seo a iqapetseng sona.

Dikahare

Di itshetlehile ka se qholoditsweng ke setshwantsho.

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A: 40

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO (PTB)

Makgetha a ho lekanyetsa	Kgato ya 7 Phihlelo e babatsehang	Kgato ya 6 Phihlelo e kgabane	Kgato ya 5 Phihlelo e ntle	Kgato ya 4 Phihlelo e mahareng	Kgato ya 3 Phihlelo e foofo	Kgato ya 2 Phihlelo e karolwana feela	Kgato ya 1 Ha ho phihlelo
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
DIKAHARE LE MORALO	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare ke tse babatsehang tsa boiqapelo, mehopolo e matla e pepetsang monahano. - Mehopolo le/kapa mekgwaritsi e qalang e hlahisa moqoqo o babatsehang. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare ke tse kgabane, mehopolo ke ya boiqapelo, e tebileng mme e tsosa tjantjello. - Moralo le/kapa mo (me) kgwaritsi e hlahisitse moqoqo o kgabane. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare di ntle, di momahane hantle, mehopolo e tsosa tjantjello, e a kgodisa. - Moralo le/kapa mo (me) kgwaritsi e hlahisitse moqoqo o motle. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare tse loketseng, tse mahareng tse momahaneng ho lekaneng, mehopolo e a thahasellisa, boiqapelo bo mahareng. - Moralo le/kapa mo (me) mekgwaritsi e hlahisitse moqoqo o mahareng. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare di foofo feela; momahano ha e ntle, mehopolo boholo e a amoheleha, boiqapelo bo a haella. - Moralo le/kapa mo (me) kgwaritsi e hlahisitse moqoqo o foofo feela. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare ha di a hlaka ka nako tsohle, mehopolo e seng mekae e a iphetaka. - Moqoqo o ntse o sa amohelehe kgatong ya PTB, le ha o radilwe, ha o a bopeha hantle. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dikahare boholo di tswile lekoteng, ha ho momahano, mehopolo e kgathatsa matla, e a phethakwa. - Moralo kapa mekgwaritsi e a haella, moqoqo o bopilwe ka tsela e sa kgahliseng.
Matshwao: 28	22½–28	20–22	17–19½	14–16½	11½–13½	8½–11	0–8
PUO, SETAELE LE TEKOLO-BOTJHA	<ul style="list-style-type: none"> - Kelohloko e sedi ya matla a puo, puo (le ya bonono) le matshwao di sebediswa ka tsela e babatsehang, kgetho ya mantswe e a babatseha, setaele, sehalo le rejisetara di loketse sehlooho. - Moqoqo ha o na diphoso kaha o lekotswe botjha ho hlaola diphoso ka hohlehole. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kelohloko e sedi ya matla a puo, puo le matshwao a puo di sebediswa ka bokgabane, o sebedisa puo ka bonono, kgetho ya mantswe ke e batsi ya boiqapelo, setaele, sehalo le rejisetara di loketse sehlooho. - Moqoqo o na le diphoso tse mmalwa kaha o lekotswe botjha ho di hlaola. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ho na le bopaki ba kelohloko e sedi ya puo, puo le matshwao a puo boholo di ntle, mantswe a kgethilweng ke a loketseng tema, setaele, sehalo le rejisetara di loketse sehlooho. - Moqoqo o na le diphoso tse mmalwa kaha o lekotswe botjha ho di hlaola. 	<ul style="list-style-type: none"> - O bontsha kelohloko e mahareng ya matla a puo, puo ya hae e bonolo. Matshwao a puo a lekane, kgetho ya mantswe ke e mahareng, setaele, sehalo le rejisetara di tsamaellana le sehlooho. - Moqoqo o na le diphoso tse ngatanya, leha o lekotswe botjha ho di hlaola. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kelohloko e sedi ya puo, tshebediso ya puo e foofo feela, kgetho ya mantswe e a haella, setaele, sehalo le rejisetara ha di a nepahala. - Moqoqo o na le diphoso tse ngatanya, leha o lekotswe botjha ho di hlaola. 	<ul style="list-style-type: none"> - Puo le tshebediso ya matshwao a puo di fosahetse, kgetho ya mantswe e a haella, setaele, sehalo le rejisetara di fosahetse ka hohlehole. - Diphoso di ngata, le pherekano e kgolo leha ho na le boiteko ba tekolobotjha. 	<ul style="list-style-type: none"> - Puo le tshebediso ya matshwao a puo di fosahetse haholo, kgetho ya mantswe ha e a nepahala, setaele, sehalo le rejisetara di fosahetse ka hohlehole. - Diphoso di ngata, le pherekano e kgolo leha ho na le boiteko ba tekolobotjha.
Matshwao a 7	6–7	5–5½	4½	3½–4	3	2½	0–2
SEBOPEHO	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana di a babatseha, di hokahane ka tsela e hlakileng ka nako tsohle. - Selelekela le qetelo di babatseha haholo, di dumellana le mosebetsi. - Bolelele bo nepahetse ka hohlehole, ho latela dithoko tsa sehlooho. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana di bopilwe ka bokgabane, di hokahane ka tsela e hlakileng boholo ba nako. - Selelekela le qetelo ke tse kgabane, di dumellana le mosebetsi. - Bolelele bo nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana di bopilwe hantle ka kgokahane le tsela e kgotsofatsang. - Selelekela le qetelo di ntle, di a kgahlisa, di dumellana le mosebetsi. - Bolelele bo nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng, di hokahane mme di a utlwahala. - Selelekela le qetelo di bopilwe ka tsela e mahareng feela, ho latela dithoko tsa mosebetsi. - Bolelele bo nepahetse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana di bopilwe ka tsela e foofo, dipolelo di na le diphoso empa moelego o ntse o le teng. - Selelekela le qetelo di foofo, ho latela mosebetsi. - Bolelele bo batla bo le mahareng. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diratswana le dipolelo ke tsa motheo feela. - Selelekela le qetelo tse bonolo feela. - O batla o le molelele/mokgutshwane. 	<ul style="list-style-type: none"> - Mongolo o mokoloko (ha ho diratswana) kapa di haella haholo. - Selelekela le qetelo di haella le ho fokola haholo. - O molelele/mokgutshwane haholo.
Matshwao a 5	4–5	3½	3	2	2	1½	0–1

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema:

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Batshwayi ba hopole hore ha ho matshwao a abelwang bahlahlobuwa bakeng sa botaki kapa ditshwantsho.

Ho sehellwe lenseswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko mme batshwayi ba sebedise matshwao ana a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arohana;
- ,+ bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
- mn bakeng sa mongolo (orthography) o fosahetseng;
- mp bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- mt bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe;
- p bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng/e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
- λ bakeng sa lenseswe kapa karolwana ya lenseswe le siilweng pakeng tsa mantswe a mang;
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha.

Senotlolo se sebediswang bakeng sa ho aba matshwao:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare, Moralo/Sebopetho Puo/Setaele/Tekolobotjha	14 6	DMS = PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

2.1 Lengolo la setswalle.

- Mofuta ona wa tema o lokela ho ba le dintlha tse latelang:
- Aterese e le nngwe – ya mohlahlobuwa (mongodi). Hodimo bohareng ka letsohong le letona.
- Le ngolwa ka lehlakore la mmui.
- Mongodi o bua ka bolokolohi le motho eo a mo tsebang.
- Atereseng ha ho matshwao a puo.
- Serapana sa pele ke sa selelekela.
- Dirapana di lokela ho ba kgutshwane mme di momahane.
- Qetello ke e kgutshwane.

Dikahare:

Mohlahlobuwa o lokela ho bolella motswalle wa hae maikemisetso a hae.

2.2 Raporoto/Tlaleho: (Ho tlalehela mosuwehlooho ka diketsahalo tsa tsatsi leo la mokete wa kamohelo ya baithuti ba batjha).

- Dikahare di lokela ho utlwahala hore di bua ka se bonweng.
- Tlaleho e lokela ho toba taba.
- Dintlha di lokela ho ba tse nepahetseng ebole ho na le bopaki ba ditaba.
- Dintlha tsa bohlokwa di hlake.
- Molaetsa o totobale e be wa nneta o nyallanang le se tlalehwang.
- Puo ho sebediswe e nepahetseng.
- Kenyelletse letsatsi le nako eo diketsahalo di etsahetseng ka yona.

Dikahare

- Setho sa Lekgotlakemedi la Baithuti se behela mosuwehlooho tsohle tse etsahetseng.
- Le hlahisa boitshwaro ba baithuti.

2.3 Puisano: (Puisano pakeng tsa batjha ka seo ba ikemiseditseng ho se etsa ka mora materiki).

- Puisano e lokela ho toba taba.
- E lokela ho ikgetha ka mantswe a yona.
- Ditaba e be tse amanang le sehlooho.
- Polelo ka nngwe e lokela ho arabu seo ho buuwang ka sona.
- Puo ho sebediswe e nepahetseng.
- Ho fana sebaka ke yona ntho ya bohlokwa puisanong.

Dikahare

- Ba lokela ho hlahosetsana ka hore ba ikemiseditse ho etsa eng.
- E mong le e mong o lokela ho hlahisa seo a hopotseng ho se etsa.

2.4 **Lengolo le yang makasineng:** (O ngolla mohlophisi o eletsa batjha ka boitshwaro bo botle ka nako ya Keresemese).

- Mofuta ona wa tema o lokela ho ba le dintlha tse latelang:
- Aterese tse pedi (ya mongodi le ya ngollwang).
- Tumediso e ngolwa feela e le 'Monghadi/Mofumahadi'.
- Ho tlolwa mola ebe ho ngolwa mola wa sehlooho.
- Ho ka sebediswa lebitso la boikgakanyo qetellong.

Dikahare

- Lokela ho kgothaletsa batjha ho tlohela dintho tse sa lokang.
- Ka nako e nngwe a ba a bontsha tseo ba ka di etsang ho qoba diketso tse mpe.

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 20

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE (PTB)

Phihlello	Kgato ya 6 E a babatseha	Kgato ya 6 E kgabane	Kgato ya 5 E ntle	Kgato ya 4 Mahareng	Kgato ya 3 E Foofo	Kgato ya 2 E karolwana	Kgato ya 1 Ha ho phihlello
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
DIKAHARE LE MORALO LE SEBOPEHO	-Tsebo e babatsehang ya ditlhokeho tsa tema; -Bongodi bo taolong, o tsepamisa maikutlo ka hohlehole, ha a kgeloha; -Dikahare le mehopolo di momahane ka ho phethahala, dintla di hlahisitswe ka bottalo, dintla di tshehetsha sehlooho; -Bopaki ba moralo le/ kapa mekgwaritso di hlahisitsse tema e bopehileng ka bokgabane, e bohehang; -O sebedisitse melao e amehang ya sebopoho hantle haholo.	-O na le tsebo e kgabane haholo ya ditlhoko tsa tema; -Bongodi bo taolong, o tsepamisa maikutlo, ha a kgeloha; -Dikahare le mehopolo boholo di momahane; dintla di ngata mme boholo di tshehetsha sehlooho; -Bopaki ba moralo le/ kapa mekgwaritso di hlahisitsse tema e bohehang, e ntle; -O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopoho.	-Tsebo e ntle ya ditlhokeho tsa tema; -Ho ngola: o tsepamisa maikutlo, empa o kgeloha hanyenyane; -Dikahare le mehopolo boholo di momahane; dintla di ngata mme boholo di tshehetsha sehlooho; -Bopaki ba moralo le/ kapa mekgwaritso di hlahisitsse tema e mahareng; -O sebedisitse melao e loketseng ya sebopoho ka kutlwisiso e lekaneng.	-Tsebo e mahareng ya ditlhokeho tsa tema; -Ho ngola: o batla a kgeloha, empa ha a rothofatse moelego wa tema; -Momahano e mahareng ya dikahare le mehopolo, dintla tse itseng di tshehetsha sehlooho; -Bopaki ba moralo le/ kapa mekgwaritso di hlahisitsse tema e mahareng; -O sebedisitse melao e loketseng ya sebopoho ka kutlwisiso e lekaneng.	-Tsebo e seng kae ya ditlhokeho tsa tema; -Karabelo ya hae temeng e bontsha tsepamiso e ka haellang; -Ho ngola: o a kgeloha, moelego ha o utlwahale nqa tse ding; -Momahano e mahareng ya dikahare le mehopolo, dintla tse seng kae di tshehetsha sehlooho; -Bopaki ba moralo le/ kapa mekgwaritso di hlahisitsse tema e foofo; -O na le tsebo e mahareng ya melao ya sebopoho, o siile dintla tsa bohlkwa.	-Tsebo ya motheo feela ya ditlhokeho tsa tema, karabelo ya hae temeng e bontsha kgaello ya ho tsepamisa maikutlo; -Ho ngola: o a kgeloha, moelego ha o a hlaka nqeng tse ding; -Ha se ka nako tsohle dikahare le mehopolo di momahaneng, dintla tse tshehetsang sehlooho di mmalwa feela; -Ha e a lekana bakeng sa PTB le ha ho na le bopaki ba moraloo le/ kapa mekgwaritso; tema ha e bohehe; -O sebedisitse melao ya sebopoho ka bofokodi, o siile dintla tsa bohlkwa.	-Ha a na tsebo ya ditlhokeho tsa tema; karabelo ya hae e temeng e bontsha tsepamo ya maikutlo e fokolang; -Ho ngola: o tswa leketeng haholo; moelego ha o a hlaka nqa tse ngata; -Ha ho na momahano ya dikahare le mehopolo; dintla tse tshehetsang sehlooho di mmalwa haholo; -Moralo le/kapa mekgwaritso e a fokola; nehelano ya tema ke e fokolang; -Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopoho.
Matshwao: 14	11½–14	10–11	8½–9½	7–8	6–6½	4½–5½	0–4
PUO, SETAELE LE TEKOLO-BOTJHA	-Puo e nepahetse, tema e lohilwe ka tsela e babatsehang; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo ka phethahalo; -Setaele, sehalo le rejisetara ke tse loketseng; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekaneng.	-Tema e bopilwe hantle mme e nepahetse; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di loketse ditlhokeho tsa tema; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekaneng.	-Tema e bopilwe hantle mme e baleha ha bonolo; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di lokile; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekaneng.	-Tema e mahareng; Diphoso ha di sitise phallo ya mehopolo; -Tlotlontswe e lekane bakeng sa sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di lokile ho lekaneng; -Ho na le diphoso tse mmalwa leha tema e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo batla bo nepahetse.	-Tema e bopilwe ka tsela ya motheo feela; Diphoso di mmalwa; -Tlotlontswe e a haella mme ha e a lokela sepheo, mmadi le maemo; -Ho na le ho kgao-kgaoha ha setaele, sehalo le rejisetara; -Diphoso di mmalwa leha tema e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.	-Tema e bopehile ka bofokodi mme e thata ho baleha; -Tlotlontswe e hloka ho lokiswa haholo mme ha e a lokela sepheo, babadi le rejisetara ha di tsamaelane le sehlooho; -Setaele, sehalo le rejisetara ha di a nepahala; -Tema e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.	-Tema e fokola haholo mme e thata ho baleha; -Tlotlontswe e hloka ho lokiswa haholo mme ha e a lokela sepheo, babadi le rejisetara ha di tsamaelane le sehlooho; -Tema e tletse diphoso, e kopakopane leha e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.
Matshwao a 6	5–6	4½	4	3–3½	2½	2	0–1½

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

Tataiso bakeng sa ho tshwaya ditema:

Batshwayi ba etse tse latelang ha ba tshwaya:

Batshwayi ba hopole hore ha ho matshwao a abelwang bahlahlobuwa bakeng sa botaki kapa ditshwantsho.

Ho sehellwe lenseswe kapa polelo e fosahetseng mola ho be ho bontshwe mofuta wa phoso ka thoko mme batshwayi ba sebedise matshwao ana a latelang:

- / bakeng sa ho arola mantswe a ngotsweng a kopantswe empa a lokela ho arohana;
- ,+ bakeng sa ho kopanya mantswe a arohantsweng empa a ngolwa a kopane;
- mn bakeng sa mongolo (orthography) o fosahetseng;
- mp bakeng sa mopeleto o fosahetseng;
- mt bakeng sa tshebediso e fosahetseng ya matshwao a puo, kapa ho ngotswe letshwao moo le sa hlokeheng teng;
- p bakeng sa tshebediso ya puo ka tsela e fosahetseng/e sa amoheleheng kapa eo e seng ya setlwaedi;
- λ bakeng sa lenseswe kapa karolwana ya lenseswe le siilweng pakeng tsa mantswe a mang;
- // bakeng sa ho qala seratswana se setjha.

Senotlolo se sebediswang bakeng sa ho aba matshwao:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopetho Puo/Setaele/Tekolobotjha	14 6	DMS = PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANYANE

3.1 **Papatso:** (Ho bapatsa sebaka moo bana ba salang teng).

- Mofuta ona wa tema o reretswe ho phatlalatsa se itseng.
- E loketse ho qholotsa thahasello.
- E lokela ho hhalosa le ho tsebahatsa sehlahiswa.
- E kgodisa moreki hore a ke ke a kgonna ntle le sona.
- E ka sebedisa dithekiniki tse kang dikgohedi tsa puo.
- Tshebediso ya mawa a puo.
- E qholotsa maikutlo.
- E neha moreki maikutlo a thabo.

Dikahare

- Mohlahlobuwa o lokela ho bontsha dintlha tsohle, jk. sebaka, ditjeho, nako le dilemo tsa bana.
- Mongolo o nang le kgohedi e matla.

3.2 **Posekarete:** (Ho tsebisa ngwaneno ka tsa yunibesithi moo o leng teng).

- Tema ya setswalle e kgutshwane.
- Ha e na sebaka se sekaalo sa ho ngola.
- Letsatsi le sebaka tsa mongodi di lokela ho hlaka.
- Ho hlahiswa ditaba ka bokgutshwane.
- Puo e batlang e arohile dikoto.
- Sehalo se laolwa ke dikamano.

Dikahare

Mohlahlobuwa o tsebisa ngwanabo ka bophelo ba moo a leng teng.

3.3 **Karete ya memo:** (Karete e memelang mosuwe moketeng).

- Ditaba e be tse ngolwang ka bokgutshwanyane, mme di tobe taba tobetobetaba.
- Ditaba e be tse memelang momemuwa moketjaneng oo a o memetsweng.
- Aterese, nako le letsatsi la mokete di ngolwe ka ho hlaka.
- Puo e be e hlakileng.

Dikahare

- Hona ke tataiso feela.
- O memela mosuwe wa hao moketeng wa hao.

MATSHWAU OHLE A KAROLO YA C: 20

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE (PTB)

Phihlello	Kgato ya 6 E a babatseha	Kgato ya 6 E kgabane	Kgato ya 5 E ntle	Kgato ya 4 Mahareng	Kgato ya 3 E Foofo	Kgato ya 2 E karolwana	Kgato ya 1 Ha ho phihlello
	80–100%	70–79%	60–69%	50–59%	40–49%	30–39%	0–29%
DIKAHARE LE MORALO LE SEBOPEHO	-Tsebo e babatsehang ya ditlhokeho tsa tema; -Bongodi bo taolong, o tsepamisa maikutlo ka hohlehole, ha a kgelohe; -Dikahare le mehopolo di momahane ka ho phethahala, dintla di hlahisitswe ka botlalo, dintla di tshehetsta sehlooho; -Bopaki ba moraloo le/kapa mekgwaritso di hlahisitse tema e bohehang, e se nang diphoso; -Sebopheho se nepahetse ka hohlehole.	-O na le tsebo e kgabane haholo ya ditlhokeho tsa tema; -Bongodi bo taolong, o tsepamisa maikutlo, ha a kgelohe; -Dikahare le mehopolo boholo di momahane; dintla di ngata mme boholo di tshehetsta sehlooho; -Bopaki ba moraloo le/kapa mekgwaritso di hlahisitse tema e bohehang, e ntle; -O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopheho.	-Tsebo e ntle ya ditlhokeho tsa tema; -Ho ngola: o tsepamisa maikutlo, empa o kgeloha hanyenyane; -Dikahare le mehopolo boholo di momahane; dintla di ngata mme boholo di tshehetsta sehlooho; -Bopaki ba moraloo le/kapa mekgwaritso di hlahisitse tema e bohehang, e ntle; -O sebedisitse melao e hlokehang ya sebopheho.	-Tsebo e mahareng ya ditlhokeho tsa tema; -Ho ngola: o batla a kgeloha, empa ha a rothofatse moelego wa tema; -Momahano e mahareng ya dikahare le mehopolo, dintla tse itseng di tshehetsta sehlooho; -Bopaki ba moraloo le/kapa mekgwaritso di hlahisitse tema e mahareng; -O sebedisitse melao e loketseng ya sebopheho ka kutlwiso e lekaneng.	-Tsebo e sang kae ya ditlhokeho tsa tema; karabelo ya hae temeng e bontsha tsepamiso e ka haellang; -Ho ngola: o a kgeloha, moelego ha o utliwahale nqa tse ding; -Momahano e mahareng ya dikahare le mehopolo, dintla tse seng kae di tshehetsta sehlooho; -Bopaki ba moraloo le/kapa mekgwaritso di hlahisitse tema e foofo; -O na le tsebo e mahareng ya melao ya sebopheho, o siile dintla tsa bohlokwa.	-Tsebo ya motheo feela ya ditlhokeho tsa tema, karabelo ya hae e temeng e bontsha kgaello ya ho tsepamisa maikutlo; -Ho ngola: o a kgeloha, moelego ha o a hlaka nqeng tse ding; -Ha se ka nako tsohle dikahare le mehopolo di momahaneng, dintla tse tshehetsang sehlooho di mmalwa feela; -Ha e a lekana bakeng sa PTB le ha ho na le bopaki ba moraloo le /kapa mekgwaritso; tema ha e bohehe; -O sebedisitse melao ya sebopheho ka bofokodi, o siile dintla tsa bohlokwa.	-Ha a na tsebo ya ditlhokeho tsa tema; karabelo ya hae e temeng e bontsha tsepamiso ya maikutlo e fokolang; -Ho ngola: o tswa lekoteng haholo; moelego ha o a hlaka nqa tse ngata; -Ha ho na momahano ya dikahare le mehopolo; dintla tse tshehetsang sehlooho di mmalwa haholo; -Moralo le/kapa mekgwaritso e a fokola; nehelano ya tema ke e fokolang; -Ha a sebedisa melao e hlokehang ya sebopheho.
Matshwao: 14	11½–14	10–11	8½–9½	7–8	6–6½	4½–5½	0–4
PUO, SETAELE LE TEKOLO- BOTJHA	-Puo e nepahetse, tema e lohlwe ka tsela e babatsehang; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo ka phethahalo; -Setaele, sehalo le rejisetara ke tse loketseng; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekane.	-Tema e bopilwe hantle mme e nepahetse; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di loketse ditlhokeho tsa tema; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekane.	-Tema e bopilwe hantle mme e baleha ha bonolo; -Tlotlontswe e loketse sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di lokile; -Tema boholo ha e na diphoso kaha e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo lekane.	-Tema e mahareng; Diphoso ha di sitise phallo ya mehopolo; -Tlotlontswe e lekane bakeng sa sepheo, mmadi le maemo; -Setaele, sehalo le rejisetara di lokile ho lekaneng; -Ho na le diphoso tse mmalwa leha tema e lekotswe botjha ho di hlaola; -Bolelele bo batla bo nepahetse.	-Tema e bopilwe ka tsela ya motheo feela; Diphoso di mmalwa; -Tlotlontswe e a haella mme ha e a lokela sepheo, mmadi le maemo; -Ho na le ho kgao-kgaoha ha setaele, sehalo le rejisetara; -Diphoso di mmalwa leha tema e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.	-Tema e bopehile ka bofokodi mme e thata ho baleha; -Tlotlontswe e hloka ho lokiswa haholo mme ha e a lokela sepheo, babadi le rejisetara ha di tsamaelane le sehlooho; -Setaele, sehalo le rejisetara ha di a nepahala; -Tema e tletse diphoso leha e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.	-Tema e fokola haholo mme e thata ho baleha; -Tlotlontswe e hloka ho lokiswa haholo mme ha e a lokela sepheo, babadi le rejisetara ha di tsamaelane le sehlooho; -Tema e tletse diphoso, e kopakopane leha e lekotswe botjha ho di hlaola; -E telele/kgutshwane haholo.
Matshwao a 6	5–6	4½	4	3–3½	2½	2	0–1½

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA C: **20**
MATSHWAO OHLE A PAMPIRI ENA: **80**